

SZILÁGY SOMLYÓ

TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

Előfizetési ára:

Egész évre 23 K, fél évre 14 K, negyedévre 7 K.
Egyes szám ára 60 fillér.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos:

BÖLÖNI SÁNDOR.

Társszerkesztő:

B. JÓZSA GYULA.

Hivatalos hirdetések díja fél hasábig 50 korona.

Nyilttér soronként 4 korona.

Magánhirdetések megegyezés szerint.

Visszhang

mult számunknak az „Árvizsgáló bizottság”-hoz intézett interpellációra.

Ugy tapasztaltam, hogy ez a bizottság csak akkor működik, a mikor fel van szólítva, hogy egyes árakra nézve adjon véleményét, hogy minő értéket képviselnek s minő értékben árusíthatók maximaliter? Minthogy ez a bizottság, hogy tagjai szabadszólással nyilatkozhassanak, becsületsszóval fogadták, függetlenségük fenntartására is, hogy gyűléseikről nem beszélnek el semmit, a mit nem is lehet kifogásolni, (sőt!) csak annyit tudunk, a mennyit már előbb jeleztünk, hogy „a mikor van panasza, akkor van vizsgálat és ítélet.”

Hát ez nem sokat ér!

Ha az a bizottság „ármegállapító” intézmény, akkor annak okvetlen rá kell irányítania a figyelmét és kötelességét, jogát és hatalmát arra, a mi nálunk, városunkban történik! Mi ez? Az összes áruknak éktelen feldrágítása! Csak a börzén, persze sok világvárosokban vannak ilyen árhullámzások, ahol csak „pénzzel” kereskednek, mint nálunk, ahol egy szál gyertya ára egy napról a másra — minden ok nélkül — 50 fillérrel emelkedik. Közelebbi időkben, közbeeső világitási zavarok második napján a boltokban a petroleum literje 10—12—20 korona áráig méretett. A hus, szalonna, zsir ára tetszés szerint hág a felhőkig. Minden szükségáru és kézműipar-dolog ezen a létrán hág-hág felfelé. Hétről-hétre, ez hónapok óta tart. Meddig?

Addig bizonyára nem szabad, hogy tartson, a meddig az „Árvizsgáló bizottság” tagjai is „meztitláb lesznek” kénytelenek járni városunkban. Mert akkor nagy nyomorúságban leszünk mindnyájan.

Isten őrizzen minket!

Ugy értesülünk, hogy az „Árvizsgáló bizottság” utasítása nem több, mint betartása a háborus idő alatt alkotott szabályrendeletnek a megszálló hatalom helybenhagyásával s időnkénti módosításával. Ez érvényes megfelelő vármegyénkre külön-külön.

Nézzük most már a mi szilágysomlyói helyzetünket!

Azt tudjuk, és ez mindig a legrégibb időktől folyton úgy volt, hogy nagy városokban mindig nagyobb volt az ára hus, tojás, tejnek, mint falun és kis városokban. Viszont: kis városban drágább volt a hus,

fűszeráru és más áruknak kivételével, mint falun. Most azt látjuk, hogy Nagyváradon olcsóbbak az élelmi cikkek, mint városunkban.

Mi ennek az oka?

Semmi egyéb, mint „az általános utazás a rengeteg pénzszerzésre!” Az a „Most vagy soha!” Most lehet meggazdagodni! Itt az idő, fel kell használni! Most lehet vagyont gyűjteni. Amit ma eladhatok száz koronáért, nyerhetek száz százalékot, — de oly bolondul hajtatnak felfelé az árak, hogy holnapután már 1000 koronát kapok. Tehát nem adok!

És ez mind csak az, hogy „nesze-adsza!” De hát hol van az a mindent megölő lánckereskedés?! Valaki megveszi a cukrot, a bört, a lisztet, a sajtot és sok egyebet. Áruba bocsátja-e jó haszon mellett tovább? Nem! Mindig vesz és nem ad el. Lesi a szükségét és mikor ez beáll, mert be szokott állani, akkor ezer percenttel dobja ki áruját a már éhszégény közönségre.

Ki veszi?

Nem veszik?

Megveszik!

Piacunkon nem maradt eladatlan áru.

Kik veszik?

Megveszik első sorban a százezresek, a kik vagyonukat könnyű üzlettel, vagy dusan termő s mesésen felvert terményeikkel azt fedezni tudják.

Megveszik az iparosok, kik áruikat, munkásságukat határ nélkül felemelik.

Kénytelen megvenni az, a ki rá van kényszerülve, akár van tehetsége, akár nincs. De csak a meddig lehet.

Meddig?

(Vége köv.)

Az 1000 koronás kálváriája, vagy a kétféle igazság.

Több ízben tettek közzé falragasz és dobzó utján felsőbb kormányrendeleteket, amelyek szerint azon személyeket, akik üzleti összeköttetéseikből kifolyó fizetéseknel az 1000 koronás bankjegyet el nem fogadják, súlyos büntetéssel sújtják. Pár nap előtt 3000 koronát akartam bizonyos kötelezettségemből kifolyólag egy embernek lefizetni, — ez azonban a felkínált három darab egyezer koronás bankjegyet — azon indoklással, hogy ő azokat nem használhatja — visszautasította.

Nem volt mit tennem, elkészíttettem a szabályszerű bírói letéti kérelmet s azon megegyezésben, hogy most már végleg és jól elintézttem a dolgomat, a szabályszerűleg lebélyezett kérelemmel beállítottam a szilágysomlyói állami adó- mint bírói letéthivatalba s kérttem, hogy a három darab ezer koronás bírói

letétként fogadják el és a befizetést a beadvány első példányára vezetendő szokásos hivatalos nyugtázással ismerjék el. Az adópénztárnok, a zilahi pénzügyigazgatóságnak, illetve a kolozsvári pénzügyminiszteri államtitkárságnak rendeltére hivatkozással, — mely szerint az 1000 koronás bankjegyek sem adóba, sem illetékbe, sem szeszadóba, sem pedig bármely címen való befizetésbe el nem fogadhatók, csak azon esetben, ha a pénztárba befizetett összegnek legalább is kétharmad része ezrénél kisebb összegű bankjegyekben lesz fizetve, — tölem a letétbe teendő három darab ezer koronást el nem fogadta, — sőt azon kéresemre is kerekén megtagadta, hogy letéti kérvényemre a megtagadást és annak indoklását rávezesse.

Az eként visszautasított letéti kérelmet egy újabb kérelemmel a szilágysomlyói járásbíróshoz nyújtottam be, azon kérelemmel, hogy a kérdéses bankjegyeknek bírói letétbe elfogadtatása iránt a zilahi pénzügyigazgatósághoz, illetve a kolozsvári pénzügyminiszteri államtitkársághoz hivatalos előterjesztést tegyen.

Hogy a fölterjesztés eredménye mi lesz, velem együtt többen nagy érdeklődéssel várják.

Az adópénztárnoknak a szigorú rendelet értelmében igaza lehet. Az én megegyezéssem szerint azonban nemcsak közforgalomban levő bármilyen pénznembeli pénzt, de akárminő ingó- ságot, ami valamelyes pénzértéket képvisel, bírói letétbe helyezni jogom van s azt a letéthivatal még az elől említett felsőbb rendeletekkel szemben is elfogadni köteles. Hiszen ha egy üres pénztárcát, vagy egy ócska zsebórát akarnék is bírói letétbe helyezni, még azt se szabadna visszautasítani, — hát még ezt a három darab ezer koronást, ami éppen ezer koronás voltánál fogva került abba a kényszerhelyzetbe, hogy a bírói letétpénztárba jusson! Azonban várjuk meg a végeit, mert csakugyan kíváncsi vagyok, hogy a kétféle igazság van, mikor azt látjuk, hogy amely bankjegyek feltétlen elfogadására a batóság a polgárokat büntetés terbe alatt kötelezi, — ugyanazon hatóság ugyanazon bankjegyeknek elfogadását a maga hivatalos közgeinek rendeletileg megtiltja.

Ugy hírlik, hogy újabb rendelet szerint még az adókat és illetékeket is ezután csak is leiben fogadják el.

Ez lesz aztán a harmadikféle igazság.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Kultusznapok. Városunk katolikus közönségének a pünkösd előtti három napon lélekemelő egyházi beszédekben volt része, melyeket naponta a délutáni órákban külön a nőknek és férfiaknak tartott főt. Domonkos Pál, a nagyváradi püspöki papnövelde lelki-igazgatója, Nagyvárad egyik nevesebb egyházi szónoka. A kiválóan érdekes „keresztény beszédek” konferencia-módonban voltak tartva s igen sokan hallgatták protestáns vallásuk is, mert már a beszédek előre közölt címei: „A modern nő és a kereszténység”, „Modern eszmék és az ősi hit”, — „A tudomány nem szabadít fel a hit alól”, — már sejtették, hogy felekezeti szempontok a beszédekben nem fognak helyet foglalni, hanem — nagyon helyesen és üdvösen — a keresztény elvek és világnézetek,

a hit, remény és szeretet erényei s ezek gyakorlásának mikéntje. — A beszédeket minden (7) alkalommal nagy közönség, feszült figyelemmel hallgatta meg, áhitattal adózva a nagy tudású s fáradhatlan egyházi szónok missziói érdemeinek. — A szombatesti utolsó beszéd után a román. kath. hitközség, világi elnökének, a főgondnoknak vezetése mellett küldöttséggel kereste fel plebánia lakásán a kiváló prédikátort, kifejezve mély háláját a hívőknek. Ez alkalommal a katolikus kölgyek is, Bartha Andorné vezetése mellett, külön fejesték ki köszönetüket az érdeműs lelkipásztor látogatásáért és lélekemelő külön egyházi szónoklataiért, különösen a „A modern nő és a kereszténység” című remek fejtegetéseiről. A lelki-igazgató még ugyanaznap késő este elutazott Kárásttelekre, hol az ottani híveknek tartott a pünkösdi három ünnepnapon szentbeszédeket.

— Képviselőjelölés. Az ujen elrendelt és június hó 3-ára kitűzött romániai képviselőválasztásokra a szilágysomlyói kerületben május hó 26-án volt a jelölés, a mikor is a román nemzeti (Maniu) párt részéről dr. Deleu Viktor ügyvédet, a román nép- (Averescu) párt részéről pedig Jacoban Tódor nyugdíjállományos őrnagyot jelölték. Más jelölt e kettőn kívül a kitűzött záróra végéig nem hozatván ajánlatba, a két jelölt fog megküzdeni a szilágysomlyói képviselőválasztásért.

— Szilágysomlyói gabonavásárlási panamáról adott volt hírt egy kolozsvári szociálistá lapnak ezelőtt pár héttel megjelent egyik száma. E híradás annyiban téves információkon épült, a mennyiben a szilágysomlyói közfélmelési célokra beszerzett gabona kiosztásánál, illetve kiadásánál a normális üzleti hasznot magasabban túlhalad s úgy az erkölcsi, mint az állami tételes törvényeket is durván arcul verő uszoriszerű kapzsiszkodás távolról sem a város polgármesterének a ténye; mert hiszen a polgármester kizárólag a gabona beszerzésénél működött s e működésében tisztán a közérdek vezette. Ha hiba, súlyosabban mondván: bűn történt, — az más egyéneknek a ténye. Mindenesetre a dolgot nagyjában napfényre került. Közlebből közéletünknek egy intakt jellemű férfinak a vármegyei közigazgatás központjára intézett magánbeadványban világosságot és megtorlást kérő és sürgető módon tette szavá az ügyet. Nincs benne kétség, hogy a vármegyei központnak eredményes gondja lesz reá, hogy a tiszta igazság teljesen kiderüljön és ha volt panama és voltak panamisták, — az, illetve azok elvegyék méltó büntetésüket. A tények megállapítására vonatkozó bírói vizsgálat vezetésével dr. Centea Cornél vezető járásbíró van megbízva, a ki is a mai napon már másodízben jelent meg városunkban a vizsgálat foganatosítása végett.

— Képviselőválasztás. Szilágysomlyói alispánjának 2540—1920. sz. a. kelt intézkedése szerint az országos képviselőválasztás folyó évi június hó 3-án, a szenátorválasztás június hó 6-án fog megtartatni. A képviselőválasztásra vonatkozó jelöléseket május 26-áig, a szenátorokra vonatkozó jelöléseket pedig május 28-án a választási elnökknél kell megtenni. A választói kerületekre nézve pedig a választói kerület székhelyén a község házában.

— Himlőoltás. A városi tisztviselői hivatal az érdekelt szülőkkel ez uton is közli, hogy a csecsemők himlőelleni oltását május hó 30-án, vasárnap d. u. 2 órakor a városi színház helyiségében tartja.

— Kétféle maximálás és háromféle ár. A szőlőpermetezéshez szükséges rézgálicból nagyobb mennyiséget szállított Frankovits Ignác r.-t. cég. Árulta a polgármester által kiadott utalványokra kilogrammját 40 korona árban. Hozott a szilágysomlyói „Hangya” fogyasztási és értékesítési szövetkezet is ugyanolyan rézgálicot és árulta egyidejűleg ugyanazon hatósági utalványozásra kilogrammját 32 korona árban. Ezen utóbbi rézgálicból alispáni rendeletre elrekváltak a szövetkezettől Zilah város részére 30 métermázsát, kilogrammját 27 korona árban. Azokkal egyidejűleg ugyanazon rézgálicot a vidéki szövetkezetek árulták szintén kilogrammonként 40 korona árban. Hogy a hatósági 40 és 32 korona rézgálic kiosztását ki

és mennyiben ellenőrizte és vizsgálta felül azt, nem tudjuk. De az tény, hogy ma már a rézgálicnak kilóját Szilágysomlyón 70 korona, sőt még magasabb árban nyilvánosan árulják. Ha van hatósági ármegállapítás, hogy lehet az, hogy egy és ugyanazon időben 32 korona és 40 korona, — most meg 70 korona ár is megengedhető legyen? És hogy lehet az, hogy az itteni szövetkezet által beszerzett s egyenesen a Szilágysomlyó város és vidéke részére a kormányzótanács által kiutalt rézgálicnak tekintélyes részét egyszerűen Zilah város részére elvezetik s most az itteni közönség kétszeresen is magasabb árban kénytelen szükségletét beszerezni?

— A magyar államadóssági szelvények beváltása. A magyar pénzügyminiszter hirdményben közli, hogy az alábbi kötvények május hó 1-én esedékes szelvényei e naptól kezdve az eddigi korlátok között beváltásra kerülnek: a 4 százalékkal kamatozó magyarországi földtehermentesítési adósság, — az 1914. november 1-i kelettel kibocsátott 6 százalékkal kamatozó m. kir. járadékkölcsön (I. hadikölcsön), — az 1915. május 1-i kelettel kibocsátott 6 százalékkal kamatozó m. kir. járadékkölcsön (II. hadikölcsön), — az 1915. november 1-i kelettel kibocsátott 6 százalékkal kamatozó m. kir. járadékkölcsön (III. hadikölcsön), — az 1916. május 1-i kelettel kibocsátott 6 százalékkal kamatozó m. kir. járadékkölcsön (IV. hadikölcsön), — az 1916. november 1-i kelettel kibocsátott 6 százalékkal kamatozó m. kir. járadékkölcsön (V. hadikölcsön).

— Áruforgalom Csehországgal Nagyváradon keresztül. Bukarestből távirják: A Cseh-Szlovákiával való áruforgalom felvételére vonatkozólag rendelet jelent meg, mely engedélyezi a beviteli forgalmat. A vonatokat román személynzet fogja kísélni és a vonatokat utiránya a következő: Királyháza, Szatmárnémeti, Nagyvárad, Kolozsvár, Brassó, Bukarest.

— Ismét keserű a cukor. T. i. ismét a cukor, a melyik nincs. A nem csak csemegének, de orvosságnak is beváló sok jó gyümölcsbefőtték befőzésének ideje már a nyakunkon van és háztartásainkban s boltjainkban a szükséges cukorkészlet szörnyen elfogyatkozóban. Biztat azonban a város házatól nyert remény, hogy rövidesen Kolozsvár s mindjárt utána Szilágysomlyó is kapni fog. De — mikor és mennyit?

— Szerkesztői üzenet. Fogadását megnyerte; a román. kath. zárdában közelebből le-

folyt iskolai ünnepély referációját, habár az a B. J. Gy. szerkesztőnk által is használatos „Referens” álnév alatt jelent meg, nem a szerkesztőnk írta. Van nekünk más „referensünk” is.

Censurat: J. DELEU.

Fürdő megnyitás.

Az izraelita hitközség rituális fürdője mindenki részére megnyitott. A kádas fürdő keresztények részére nyitva áll mindennap d. e. 9-től d. u. 5 óráig. A fürdőben a legnagyobb rend és tisztaság van. Jegyek a fürdőben kaphatók.

Szíves pártfogást kér

a fürdőkezelő.

Eladó egy 6—7 mázsa súlyu Wertheim-szekrény. — Bővebbet a kiadóhivatalban.

Megvételre

keresek 150 drb. szilvás kádat. — Értekezni lehet Sternberg Ignác üzletében Szilágysomlyón.

A Hangya fogyasztási szövetkezet értesíti tagjait és a város közönségét, hogy elsőrendű élelmi égetett meszet, kilogrammját 1 korona 50 fillérért árusít.

Figyelem!

Értesítjük a t. közönséget, hogy Szilágysomlyón, Krell Izsáknak a Str. Regele Ferdinand No. 29. (volt Vármegyeház-utca 29. sz.) alatti telkén modernül berendezett

gépműhelyünket és rézöntődénket

megnyitottuk, ahol a következő munkák elvégzését vállaljuk:

- 1) Gépmunkák: Új gépek, gépalkatrészek készítése, vasesztergályos és gyalus munkák; gőzhenger furás, új dugattyúk, dugattyugyűrűk készítése; szeszgyárak, gabonaörlő- és olajmalmok szerelése, mindenféle gazdasági és ipari gépek, gőzgépek, benzin-, nyersolaj- és szivógáz motorok, automobilmek, varró- és permetezőgépek stb. javítása.
- 2) Elektrotechnikai munkák: Új mágnesgyújtók készítése, elektro-motorok, dynamók, távbeszélő készülékek, villamos csengők javítása, villamos világítási és erőátviteli berendezések szerelése.
- 3) Épület-, építő- és műlakatos munkák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
- 4) Gőz-, gáz- és vízvezetéki szerelés, vízvezetékek, kutszivattyúk javítása.
- 5) Rézműves és rézöntő munkák.

Áraink szolidak, a kiszolgálásunk lelkiismeretes. — Tervekkel, rajzokkal és költségvetésekkel szolgálunk.

Tisztelettel:

Szmercsányi Testvérek.